

تاریخ تمدن کُرد

جلد پنجم

تاریخ معاصر کُرد

سلسله پهلوی و کُردها

(بخش دوم)

تألیف و گردآوری

کامل رشادی

سرشناسه	رشادی، کامل، ۱۳۲۹
عنوان و نام پدیدآور	تاریخ تمدن کرد/ تألیف و گردآوری کامل رشادی.
مشخصات نشر	تهران: شفیعی، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	ج.: مصور؛ ۱۴/۵*۲۱/۵ س م
شابک	978-622-98964-5-7
وضعیت فهرست‌نویسی	فایا
یادداشت	فهرست‌نویسی بر اساس جلد دوم، ۱۳۹۷
یادداشت	جلد اول کتاب حاضر با عنوان "تاریخ تمدن کرد: از آغاز پیدایش تا دوره اسلامی" به صورت مستقل منتشر شده است
یادداشت	ج. ۳ (چاپ اول: ۱۳۹۸)
یادداشت	ج. ۵ (چاپ اول: ۱۴۰۱) (فیا)
یادداشت	کتابنامه.
یادداشت	نماینه
مندرجات	ج. ۲. از ظهور اسلام تا حکومت صلاح‌الدین ایوبی - ج. ۳. از ایوبیان تا سقوط امپراطوری عثمانی (قرارداد سایکس پیکو) - ج. ۴. تاریخ معاصر کردها (بخش اول مروری بر عهدنامه‌ها) ج. ۵. تاریخ معاصر کرد سلسله پهلوی و کردها (بخش دوم)
عنوان دیگر	تاریخ تمدن کرد: از آغاز پیدایش تا دوره اسلامی.
موضوع	کردان - ایران - تاریخ Kurds - Iran - History
موضوع	ایران - تاریخ - پس از اسلام، ۲۰-۶۵۴ ق - Iran - History-640-1256
موضوع	کردستان - تاریخ Kurdistan (Iran - Province) - History
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۷ ۴۷۶/۲ DSR
رده‌بندی دیویی	۹۵۵/۹۸۴
شماره کتابشناسی	۵۴۱۱۲۵۶

انتشارات شفیعی

تاریخ تمدن کرد (جلد پنجم)

سلسله پهلوی و کردها

تاریخ معاصر کردها

(بخش دوم)

تألیف و گردآوری: کامل رشادی

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۱

حروفچینی: راه‌شهاب

چاپ و صحافی: نقشینه

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

ISBN: 978-622-98964-5-7

شابک: ۷-۵-۹۸۹۶۴-۶۲۲-۹۷۸

حق چاپ و نشر برای انتشارات شفیعی محفوظ است.

انتشارات شفیعی: تهران، میدان انقلاب، خیابان منیری جاوید، ساختمان اردیبهشت،

شماره ۶۵، طبقه همکف، تلفن: ۶۶۴۹۴۶۵۴

فهرست

۵.....	۱-۱ مقدمه.....
۱۳.....	گفتار اول ۱- سلسله پهلوی و کردها (بخش دوم)
۱-۲.....	۱-۲ تبارشناسی و بررسی ارتباطات خانوادگی و فامیلی خاندان پهلوی با
۱۵.....	اقوام ترک و قجر.....
۲۰.....	۱-۳ ملاحظاتی بر بعضی از اقدامات انجام شده توسط رضاشاه.....
۲۰.....	الف: املاک سلطنتی.....
ب: روابط آتاتورک و رضاشاه و ماجرای واگذاری ارتفاعات آرات به	
۲۲.....	ترکیه.....
۲۷.....	ج: استعفا و خروج رضاشاه از ایران.....
۲۹.....	د: شروع سلطنت محمدرضاشاه.....
۳۱.....	هـ: پیمان سعدآباد.....
۳۲.....	ز: رضاشاه و دموکراسی.....
	گفتار دوم ۲- نگرشی بر تحولات سیاسی- اجتماعی ایران پس
۳۳.....	از شهریور ۱۳۲۰
۲-۱.....	۲-۱ مدار ۳۶ درجه عرض شمالی مبنای تقسیم ایران به دو منطقه زیر
۳۵.....	نفوذ روسیه و انگلیس.....
۳۹.....	۲-۲ راز و رمز غائله محمدرشیدخان در کردستان.....
۵۰.....	۲-۳ شکل‌گیری جریان چپ در ایران (حزب توده).....
۵۸.....	۲-۴ فرقه دموکرات آذربایجان (پیشه‌وری).....
۷۳.....	۲-۵ جمهوری خودمختار کردستان (قاضی محمد).....
۱۰۰.....	۲-۶ دفاعیات قاضی محمد در دادگاه نظامی.....
	گفتار سوم ۳- نقش آمریکا و انگلیس در پایان دادن به کار فرقه
۱۰۷.....	دموکرات و جمهوری مهاباد
۳-۱.....	۳-۱ شکایت ایران از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در شورای

۱۰۹	امنیت سازمان ملل متحد و حمایت غرب از ایران.....
۱۲۳	۳-۲ ساواک.....
۱۳۳	۳-۳ تشکیلات ساواک.....
۱۴۰	۳-۴ ماموریت ساواک در کُردستان (تجیب و سرکوب).....
۱۵۱	گفتار چهارم ۴- نگاهی به وضعیت کُردستان‌های دیگر کشورها.....
۱۵۳	۴-۱ کُردستان عراق.....
۱۵۵	۴-۲ مبارزات بارزانی‌ها.....
۱۷۵	۴-۳ اتحادیه میهنی کُردستان عراق.....
۱۸۱	۴-۴ کُردستان ترکیه.....
۱۸۶	۴-۵ کُردستان سوریه.....
۱۹۱	منابع.....
۱۹۵	نمایه.....

مقدمه

تاریخ همان است که اتفاق افتاده است و شامل مجموعه حوادث و وقایعی می‌باشند که در دوران حیات هر ملتی رخ داده‌اند، نمی‌توان چیزی به آن اضافه کرد و نمی‌توان چیزی را حذف و سانسور نمود. از طرفی تاریخ گذشته حکم مرده‌ای را دارد که دیگر نه برمی‌خیزد و نه از آن انتظار معجزه‌ای می‌توان داشت.

ای. اچ. کار نویسنده کتاب تاریخ چیست؟ می‌گوید: «برای مورخ اعمال و کردار گذشتگان فاقد معنا است مگر اینکه بتوان فکری را که در ورای آن نهفته و پنهان بوده کشف کرد و درک نمود. بدین ترتیب تمامی تاریخ، تاریخ فکر است.»

به عبارت دیگر می‌توان گفت که در دنیا فقط ثمرات اندیشه است که ماندگارند. حرکت انسانی در جهت تعالی بوده و همچنان ادامه‌دار خواهد بود و هیچ گاه متوقف نخواهد شد.

برابر منطق دیالکتیکی هگل برآیند کمی حرکت‌ها و اتفاقات و حوادث تاریخی در نهایت به یک فرایند کلی کیفی منتج می‌گردد یعنی هر حرکت و جنبشی و نافرمانی که رخ می‌دهد ولو جزئی باشد هیچ وقت بی‌اثر و بی‌حاصل نمی‌ماند. بلکه در نهایت به بخشی از یک جریان کیفی‌تر تبدیل می‌گردد، به مثابه دانه‌های آجر یک ساختمان عظیم: به همین دلیل است که در بررسی سیر تحولات تاریخی مشاهده می‌نمائیم

که بیست هزار سال طول کشید تا بشریت به عصر «خرد جمعی» و «عقلانیت» رسید و نظام‌هایی را پی افکند که بر پایه‌های انتخابات و پارلمان و حاکمیت قانون استوار بود و از خصوصیات آنها مشارکت، پاسخگوئی، عدالت، متعهد بودن، شفافیت، خلاقیت در کارها، برنامه‌ریزی و آینده‌نگری است.

در این نظام‌ها آنچه که بیشتر از هر چیزی خودنمایی می‌کند وجود روحیات تساهل و تسامح و همگرایی در کارها است.

گذشته از جنبه‌ها و گرایش‌های مذهبی و اعتقادی، از نظر دیدگاه‌ها و مشی سیاسی احزاب و جناح‌های سیاسی و سازمان‌های مردم‌نهاد عمومی از چپ چپ گرفته تا احزاب سوسیالیست و دمکرات و راست افراطی و غیره، همه با آزادی کامل و به طور صلح‌جویانه باهم زندگی می‌کنند. هیچ کسی و ارگانی به فکر حذف و تخطئه دیگری نیست.

در جلد چهارم در گفتار سوم تشریح گردیده که اروپا چگونه پس از تجربه فرهنگ‌سازی به ملت‌سازی و سپس به مرحله دولت‌سازی رسید.

اما اشکال کار ایرانیان در انقلاب مشروطیت این بود که قبل از اینکه به فرهنگ‌سازی و گفتمان سیاسی و تشکیل احزاب بپردازند افرادی مانند مستشارالملک و میرزا ملک‌خان و تقی‌زاده فقط انگشتان را روی قانون‌خواهی و استقرار عدالت‌خانه گذاشتند.

ملاحظه شد که در نتیجه فقدان آگاهی سیاسی همین مجلس نیم‌بند که اکثریت آن را اعیان و اشراف و زمینداران بزرگ و تجار تشکیل می‌دادند بعد از به توپ بسته شدن توسط لیاخوف منحل گردید و دوران استبداد صغیر آغاز می‌گردد، در جامعه هرج و مرج رواج پیدا می‌کند تا اینکه مردم به فکر جمع و جور کردن اوضاع نابسامان می‌افتند.

اما این بار نیز دیکتاتور دیگری در لباس ناسیونالیزم به قدرت می‌رسد و بازهم در روی همان پاشنه می‌چرخد، باید توجه نمود که در مباحث تاریخی دو نکته مهم وجود دارد: یکی اینکه تاریخ همانند فرهنگ بر بستر گذشته‌ها شکل گرفته و به یکباره به وجود نیامده است. اما در عین حال گذشته‌ها گذشته‌اند و زمان را دیگر نمی‌شود به عقب

برگردانید و نمی‌توان در گذشته‌ها زندگی کرد. موضوع دوم این است که در پیدایش موفقیت‌ها و پیروزی‌های یک ملت و حتی در مقیاسی کوچکتر یک خانواده، همه باهم نقش داشته و همگان با هم فداکاری کرده‌اند و راه پیروزی را طی نموده‌اند، اما شکست‌ها و ناکامی‌ها را معمولاً به حساب اشتباهات و ندانم‌کاری‌های معدود کسانی نوشته‌اند که افکار و اندیشه‌های غلط و مالیخولیائی خود را بر دیگران تحمیل می‌نمایند و در نهایت این مردم عادی هستند که تاوان آنها را می‌پردازند و آنان خود را در پس پرده‌های انکار و تحریف پنهان نموده و می‌نمایند. وظیفه پژوهشگر تاریخی کنار زدن این پرده‌ها و آشکار نمودن حقایق و واقعیات است و توصیه این مطلب که در این زمان بیشتر از هر وقت دیگری باید عقلانی و سنجیده و راه‌حل‌گرا فکر کرد.

در فصل اول تشریح گردیده چگونه به علت عدم شناخت و درک سیاسی صحیح رضاشاه و اطرافیان از شرایط حساس جهانی، ایران هر چند اعلام بی‌طرفی نموده بود اما درگیر آتش جنگ جهانی دوم شد و اوضاعی پیدا کرد که از کشورهای درگیر نیز بسی بدتر شد و در این میان دود آن به چشم مردم آذربایجان و گوردستان رفت.

ده روز از تبعید رضاشاه و روی کار آمدن محمدرضاشاه نگذشته بود که محمدرشیدخان شهرهای بانه و سقز و سردشت را آماج حملات خود قرار داده و به تصرف در می‌آورد و جنگی را بر منطقه تحمیل می‌نماید که تا یک سال به طول انجامیده و منجر به کشت و کشتار و ویرانی فراوانی می‌شود.

محمد رشیدخان سرانجام پس از شکست از سرهنگ ارفع به مسقط‌الراس خود در گوردستان عراق فرار می‌کند. درباره غانله محمدرشیدخان در گوردستان اگر چه در کتاب‌های مختلف به طور پراکنده اشاراتی به عمل آمده است، لیکن تاکنون به طور جامع هیچ گاه مورد بررسی قرار نگرفته و ریشه‌ها و عوامل دخیل در بحران فوق مورد کنکاش و شناسائی واقع نگردیده است.